

מבחן בכלכלה

מועד 05/2019

שם פרטי: _____

שם משפחה: _____

מס' ת"ז/דרכון: _____

מס' נבחן: _____ מופיע על דף התשובות מתחת למס' ת"ז.

לפניכם המבחן בכלכלה המועבר במסגרת חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, שיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה - 1995.

לפני שתתחילו לפתור את הבחינה עליכם לסמן את מספר הגירסה על דף התשובות!!

השאלות והתשובות במבחן נוסחו בצורה בהירה ולא תהיה אפשרות לשאול שאלות במהלך הבחינה.

יודגש, כי נבחן אשר יימצא כי פגע במשמעת יטופל בחומרה ויהיה חשוף, בין היתר, לעונש של פסילת בחינתו ומניעה מלגשת לבחינות רשות ניירות ערך בעתיד.

שימו לב!

- במבחן שאלות "סגורות". בכל שאלה מוצעות מספר אפשריות תשובה.
- עליכם לבחור לכל שאלה את התשובה הנכונה ביותר ולסמנה ב- X במקום המתאים בדף התשובות.
- הציון במבחן נקבע אך ורק על פי הסימונים בדף התשובות.
- עגלו תשובתכם בהתאם למידת הדיוק בהן מופיעות התשובות האפשריות.
- את התשובות עליכם לסמן בעט שחור או כחול.
- ניתן לבטל סימון תשובה על ידי מילוי כל המשבצת בעט.
- אין להכניס לאולם הבחינה חומרי לימוד.
- במהלך הבחינה חל איסור מוחלט לתקשר בדרך כלשהי עם נבחנים אחרים ועם גורמים מחוץ לחדר הבחינה.
- אין להשאיר בידיכם כל מכשיר המחובר לרשת האינטרנט.
- במהלך הבחינה חל איסור על החזקת אמצעי תקשורת (לרבות טלפון נייד ושעון חכם), במצב פעיל או כבוי.

בהצלחה!

הנחיות למבחן :

אם לא נאמר במפורש אחרת (בשאלה או בתשובה) הניחו כי :

עקומת הביקוש יורדת משמאל לימין.

עקומת ההיצע עולה משמאל לימין.

גמישות הביקוש נמדדת בערכה המוחלט.

המשק הוא סגור, אלא אם נאמר במפורש, או נובע מהנחות השאלה, שהוא פתוח.

במשק מתקיימים תנאי התחרות המשוכללת.

עקומה גמישה לחלוטין היא מקבילה לציר ה- X .

עקומה בלתי גמישה לחלוטין (קשיחה לחלוטין) היא ניצבת (אנכית) לציר ה- X .

הביקוש לצריכה פרטית תלוי בהכנסה הפנויה בלבד.

הביקוש להשקעה נקייה תלוי בשער הריבית בלבד.

הביקוש לכסף תלוי ברמת התוצר הלאומי ובשער הריבית.

הממשלה אינה משלמת תשלומי העברה.

הפירמות מחלקות את כל רווחיהן.

Y_d מסמל הכנסה פנויה.

עירוני חיצוני חיובי הוא גידול בבסיס המוניטארי, כלומר גידול ברזרבות הבנקים + מזומן שבידי הציבור. עירוני חיצוני שלילי הוא הקטנה בבסיס המוניטארי.

עירוני פנימי חיובי הוא הקטנה בכמות המזומן שבידי הציבור.

עירוני פנימי שלילי הוא גידול בכמות המזומן שבידי הציבור.

1. משק אלפא הוא משק קטן המקיים מסחר בשוק הבינלאומי. המשק מייצר שני מוצרים; X ו- Y , ועקומת התמורה שלו היא קמורה. ידוע כי בשנה 0 ייצר המשק בנקודה A על גבי עקומת התמורה שלו את צירוף המוצרים X_0, Y_0 . בראשית שנה 1 אירעו שני שינויים; כמות גורמי הייצור המשמשים בייצור שני המוצרים ירדה בשל אסון טבע, ובייצור X בלבד הוכנס שיפור טכנולוגי. ידוע כי לאחר שני השינויים הללו מצויה הנקודה A גם על גבי עקומת התמורה של שנה 1. המחירים הבינלאומיים של שני המוצרים נשארו בשנה 1 כפי שהיו בשנה 0.

איזה מההיגדים הבאים הוא הנכון ביותר בהתייחס לכמויות שייצר המשק בשנה 1?

א. מאחר שידוע כי הצירוף X_0, Y_0 נמצא על גבי עקומת התמורה של שנה 1, ייצר המשק גם בשנה 1 את הצירוף אותו ייצר בשנה 0.

ב. חסרים נתונים ולכן לא ניתן להשוות את כמויות המוצרים שיוצרו בשנה 1 לאלו שיוצרו בשנה 0.

ג. מאחר שהמחירים הבינלאומיים של המוצרים בשנה 1 זהים לאלו של שנה 0, חייבת כמות X שתיוצר בשנה 1 להיות גדולה מ- X_0 ואילו כמות Y תיוצר בשנה 1 חייבת להיות קטנה מ- Y_0 .

ד. כמות X שתיוצר בשנה 1 היא בהכרח קטנה מ- X_0 ואילו כמות Y שתיוצר בשנה 1 היא בהכרח גדולה מ- Y_0 .

ה. יתכן כי כמות X שתיוצר בשנה 1 תהיה גדולה מ- X_0 וגם כמות Y שתיוצר בשנה 1 תהיה גדולה מ- Y_0 .

2. תחזיות של כלכלנים מלמדות על כך שבשנה הקרובה צפויה ירידה חדה בפעילות הכלכלית במשק אשר תבוא לידי ביטוי גם בירידה בהכנסות הצרכנים.

אם פגיעה בענף מוגדרת על פי מידת הצמצום בהיקף הייצור ובהנחה שהתחזיות יתגשמו, איזה מההיגדים הבאים הוא הנכון ביותר?

א. הפגיעה החמורה ביותר תהיה בענפים המאופיינים בכך שהביקוש למוצר שהם מייצרים הוא בעל גמישות הכנסה גבוהה.

ב. הפגיעה החמורה ביותר תהיה בענפים המאופיינים בכך שהביקוש למוצר שהם מייצרים הוא בעל גמישות הכנסה נמוכה.

ג. הפגיעה החמורה ביותר תהיה בענפים המאופיינים בכך שהמוצר שהם מייצרים הוא נחות.

ד. הפגיעה החמורה ביותר תהיה בענפים המאופיינים בכך שהביקוש למוצר שהם מייצרים הוא בעל גמישות מחיר גבוהה (בערכה המוחלט).

ה. חומרת הפגיעה אינה תלויה בגמישות ההכנסה או בגמישות המחיר של הביקוש למוצר, אלא רק בגמישות ההיצע - הפגיעה תהיה חמורה יותר בענפים המאופיינים בכך שעקומת ההיצע של המוצר שהם מייצרים היא קשיחה יותר.

3. לאחרונה נשמעות תלונות על כך שרמת המחירים של רוב המוצרים בישראל היא גבוהה בהשוואה למקובל במדינות מפותחות אחרות. נשמעו הצעות להוריד את רמת המחירים על ידי כך שהממשלה תיתן סובסידיה ליצרנים של כמה מוצרי צריכה בסיסיים ועל ידי כך יאפשר להם למכור את המוצרים במחירים נמוכים יותר. מצד שני נשמעו ביקורות על הצעה זו.

איזו מהביקורות הבאות שנשמעו אינה נכונה בהתייחס להצעה זו?

- א. סובסידיה למוצר עלולה לגרום לעיוות בהקצאת המקורות במשק.
- ב. את הסובסידיה צריך לממן ואופן המימון של הסובסידיה עלול לגרום דווקא לעלייה במחירים של מוצרים אחרים.
- ג. אם במקום סובסידיות הממשלה תחליט לאפשר יבוא חופשי של מוצרים אלה, רמת מחיריהם תרד.
- ד. הסובסידיה עלולה להביא דווקא לעלייה במחירים של המוצרים המסובסדים.
- ה. הורדה מלאכותית של מחיר המוצר באמצעות סובסידיה איננה הפיתרון. יש צורך לטפל בסיבות למחירו הגבוה של המוצר.

4. במשק מגדלים תפוחי עץ הנמכרים בשוק המקומי בלבד. הניחו כי אין יצוא ואין יבוא של תפוחי עץ. כמו כן, הניחו כי הענף פועל בתנאים של תחרות משוכללת. השנה הייתה עונת החורף גשומה מאוד וקרה באופן חריג. תנאים אלה טובים לגידול תפוחי העץ ולכן גדולים הסיכויים לכך שהכמות הנמכרת של תפוחי העץ השנה תהיה גדולה בהרבה מזו שהייתה בשנים האחרונות. הניחו כי הביקוש לתפוחי עץ נשאר השנה באותה רמה בה היה בשנים האחרונות.

איזה מהמשפטים הבאים מתאר באופן הנכון ביותר את מה שצפוי לקרות בענף תפוחי העץ?

- א. הגידול בכמות הנמכרת של תפוחי עץ יביא לירידה במחירים. הצרכנים ייהנו מכך וגם ההכנסות של המגדלים יעלו, כי בכל מקרה גידול בכמות הנמכרת מגדיל את הכנסות המגדלים.
- ב. הגידול בכמות הנמכרת של תפוחי עץ יביא לירידה במחירים. הצרכנים ייהנו מכך, אבל ההכנסות של המגדלים עלולות לרדת אם גמישות הביקוש לתפוחי עץ בתחום הרלבנטי היא קטנה מאוד (בערכה המוחלט).
- ג. הגידול בכמות הנמכרת של תפוחי עץ יביא לירידה במחירים. הצרכנים ייהנו מכך, אבל ההכנסות של המגדלים עלולות לרדת אם גמישות הביקוש לתפוחי עץ בתחום הרלבנטי היא גדולה מאוד (בערכה המוחלט).
- ד. הגידול בכמות הנמכרת של תפוחי עץ יביא לירידה במחירים והצרכנים ייהנו מכך, אולם הכנסות המגדלים בהכרח יירדו, ללא קשר לגמישות הביקוש לתפוחי עץ, וזאת משום שבהכרח יעלה שכר העבודה של העובדים בענף.
- ה. על מנת לקבוע מה יקרה להכנסות המגדלים בענף יש לדעת האם הם מגדלים גם עצי פרי אחרים. הגידול בכמות הנמכרת של תפוחי עץ והירידה במחירים עשויים להביא לעלייה בביקוש לפירות אחרים והדבר יביא לגידול בהכנסות המגדלים.

5. במשק מייצרים מדפסות לייזר המשמשות לצריכה מקומית וגם לייצוא. המשק הוא קטן בשוק העולמי של המדפסות. הממשלה מעוניינת להגדיל את הייצוא של מדפסות והיא שוקלת 3 דרכים להשיג זאת:

I לתת סובסידיה בסך 100 ש"ח לכל מדפסת מיוצרת.

II לתת סובסידיה בסך 100 ש"ח לכל מדפסת מיוצאת.

III להטיל מס בסך 100 ש"ח על כל מדפסת הנמכרת בשוק המקומי.

ידוע כי גמישות הביקוש המקומי למדפסות בתחום הרלבנטי היא גדולה (בערכה המוחלט) מגמישות היצע המקומי של מדפסות בתחום הרלבנטי.

בנסיבות המתוארות, איזה מההיגדים הבאים הוא הנכון ביותר?

א. מאחר שגמישות הביקוש המקומי למדפסות גדולה מגמישות היצע, יהיה הגידול בייצוא לפי הצעה (III) גדול בהכרח מהגידול בייצוא לפי הצעה (II).

ב. לא ניתן להשוות את הגידול בייצוא לפי הצעה (II) לגידול בייצוא לפי הצעה (III) משום שלא ידוע מה יהיה מחיר המדפסות בשוק המקומי על פי שתי ההצעות.

ג. מאחר שגמישות הביקוש המקומי למדפסות גדולה מגמישות היצע, יהיה הגידול בייצוא לפי הצעה (III) גדול בהכרח מהגידול בייצוא לפי הצעה (I).

ד. הגידול בייצוא לפי הצעה (I) יהיה בהכרח הגדול ביותר, אולם גם עלויות הממשלה לפי הצעה (I) תהיינה הגבוהות ביותר.

ה. הגידול בייצוא לפי הצעה (II) יהיה בהכרח הגדול ביותר מבין שלוש ההצעות.

6. בשוק מזגני האוויר קיים ייצור מקומי וגם יבוא. המשק הוא משק קטן בשוק העולמי של מזגני האוויר. כיום מוטל מכס בסך קבוע על כל מזגן אוויר מיובא והייצור המקומי פטור מכל מס (הניחו לשם פשטות כי יש רק סוג אחד של מזגני אוויר). לאור העובדה שהממשלה חתמה על אמנות בינלאומיות להורדת מכסים, היא שוקלת להחליף את המכס במס קנייה בסכום קבוע שיוטל על כל מזגן אוויר נמכר בשוק המקומי. גובהו של מס הקנייה יהיה שווה לגובה המכס שהוטל על כל מזגן.

מהו השינוי שיקרה בשוק מזגני האוויר?

א. המחיר לצרכן של כל מזגני האוויר יעלה, הכנסות הממשלה יעלו והכמות המיובאת של מזגנים תגדל.

ב. המחיר לצרכן של כל מזגני האוויר יירד, הכנסות הממשלה יעלו והכמות המיובאת של מזגנים תישאר ללא שינוי.

ג. המחיר לצרכן של כל מזגני האוויר יישאר ללא שינוי, הכנסות הממשלה יעלו והכמות המיובאת של מזגני אוויר תגדל.

ד. הביקוש למזגני אוויר מייצור מקומי יירד, הכנסות הממשלה יירדו.

ה. המחיר לצרכן של מזגני אוויר מייצור מקומי יעלה, המחיר לצרכן של מזגני אוויר מיובאים יירד, הכמות הנצרכת של מזגני אוויר תרד.

7. ידוע כי במשק 1,000 פועלים מסוג א' ו-1,000 פועלים מסוג ב'. פועל מסוג א' יכול לייצר בשנה 20 יחידות ממוצר X או 40 יחידות ממוצר Y. פועל מסוג ב' יכול לייצר בשנה 40 יחידות ממוצר X או 40 יחידות ממוצר Y. הניחו כי המשק נמצא תמיד על גבי עקומת התמורה.

איזה מהמשפטים הבאים, המתייחסים לתפוקות ולהקצאת הפועלים במשק, הוא הנכון ביותר?

- אם המשק מייצר 30,000 יחידות Y, העלות האלטרנטיבית השולית בייצור Y היא יחידת X אחת.
- אם המשק מייצר 50,000 יחידות Y, כל הפועלים מסוג ב' מועסקים בייצור Y.
- אם המשק מייצר 50,000 יחידות Y, העלות האלטרנטיבית השולית בייצור X היא 2 יחידות Y.
- אם המשק מייצר 50,000 יחידות X, מחצית מכמות הפועלים מסוג א' מועסקים בייצור מוצר Y.
- המשק מקצה את גורמי הייצור באופן יעיל ונמצא על גבי עקומת התמורה שלו רק אם הוא מייצר את הצירוף 40,000 יחידות X ו-40,000 יחידות Y.

8. פירמה מייצרת ארונות בגודל אחיד. הפירמה משתמשת בכמות קבועה של מכונות, ובפועלים שכמותם ניתנת לשינוי. ההוצאה החודשית על השימוש במכונה היא 250 ש"ח. להלן נתונים בדבר ההוצאה המשתנה הממוצעת (החודשית) לייצור ארונות בש"ח:

כמות ארונות	1	2	3	4	5	6	7
הוצאה משתנה ממוצעת	400	300	240	260	280	300	320

בהתבסס על נתונים אלה ובהנחה שמטרת הפירמה היא השגת מקסימום רווח, איזה מהמשפטים הבאים הוא הנכון ביותר?

- אם מחיר ארון הוא 120 ש"ח, כדאי לפירמה לייצר בזמן הקצר.
- אם מחיר ארון הוא 380 ש"ח, הפירמה תייצר חמישה ארונות והרווח החודשי שלה יהיה 250 ש"ח.
- אם מחיר ארון הוא 300 ש"ח, הפירמה תייצר 2 ארונות או 6 ארונות.
- אם מחיר ארון הוא 380 ש"ח, הפירמה תייצר 7 ארונות והרווח החודשי שלה יהיה 420 ש"ח.
- אם מחיר ארון הוא 380 ש"ח, הפירמה תייצר 3 ארונות. זוהי כמות הארונות שההוצאה השולית לייצורם היא המינימלית.

9. במשק מגדלים חיטה באמצעות קרקע ופועלים. כל הפועלים זהים בכושר עבודתם וקיימות קרקעות משני סוגים: א' ו- ב'. פונקציית הייצור של חיטה בשני סוגי הקרקעות מובאת להלן: (בטון חיטה לשנה)

מספר פועלים מועסק בשדה	ס"ה תפוקה בשדה סוג א'	ס"ה תפוקה בשדה סוג ב'
1	20	30
2	36	48
3	50	60
4	60	68
5	66	72
6	66	72

- למשק 10 שדות מסוג א', 10 שדות מסוג ב' ו- 70 פועלים. ידוע כי מחיר חיטה הוא 100 ש"ח לטון. הניחו כי המשק הוא קיבוץ ובו מתבצעת הקצאת הפועלים על ידי סדרן העבודה, שמטרתו להביא את תפוקת המשק למקסימום.
- עתה מתברר כי משרד התחבורה מתכוון לסלול כביש ולשם כך יהיה על המשק לוותר על שדה אחד. המשק יכול לבחור מה יהיה סוג השדה שעליו יוותר.
- בנסיבות המתוארות, איזה מהמשפטים הבאים הוא הנכון ביותר?

- המשק יעדיף לוותר על שדה מסוג א'.
- המשק יעדיף לוותר על שדה מסוג ב'.
- המשק אדיש בין ויתור על שדה מסוג א' לבין ויתור על שדה מסוג ב'.
- הירידה במספר השדות תביא לעלייה בתפוקה השולית של הפועלים.
- הסכום השנתי הנמוך ביותר שאם יתקבל כפיצוי יהיה המשק מוכן לוותר מרצונו על שדה, הוא סך של 6,000 ש"ח.

10. פירמה מייצרת את מוצר X בשוק של תחרות משוכללת. ידוע כי הפירמה משתמשת בגורם ייצור קבוע אחד ובגורם ייצור משתנה אחד - פועלים. התפוקה השולית של הפועלים עולה בתחילה ויורדת אחר כך. ידוע כי כאשר הפירמה מייצרת 19 יחידות X, התפוקה השולית של הפועלים היא 8 יחידות X וזוהי התפוקה השולית המקסימלית של הפועלים, וכאשר הפירמה מייצרת 25 יחידות X, התפוקה הממוצעת של הפועלים היא 5 יחידות X וזוהי התפוקה הממוצעת המקסימלית של הפועלים. מטרת הפירמה היא השגת מקסימום רווח. בנסיבות המתוארות, איזה מהמשפטים הבאים הוא הנכון ביותר?

- א. אם ידוע כי שכר העבודה לכל פועל הוא 24 ש"ח, כדאי לפירמה לייצר בזמן הקצר אם מחיר X הוא שווה או גבוה מ- 3 ש"ח.
- ב. אם ידוע כי מחיר X הוא 4 ש"ח ושכר העבודה לכל פועל הוא 32 ש"ח, כדאי לפירמה לייצר בזמן הקצר.
- ג. אם ידוע כי בנקודת שיווי המשקל של הפירמה הפידיון של הפירמה גבוה מן ההוצאות המשתנות, ניתן להסיק מכך כי בנקודה זו התפוקה הממוצעת של הפועלים נמוכה מן התפוקה השולית של הפועלים.
- ד. אם שכר העבודה יעלה, התפוקה אותה תייצר הפירמה בשיווי משקל תעלה גם כן.
- ה. אם ידוע כי הפירמה החליטה לייצר בזמן הקצר, הכמות שהיא מייצרת היא בהכרח שווה או גדולה מ- 25 יחידות X.

11. להלן הנתונים שנמדדו במשק פתוח בשנת 2018: צריכה ציבורית: 2,000, חיסכון אישי: 2,500, רווחים שלא חולקו: 1,000, גירעון בתקציב הממשלה: 1,500, הכנסה פנויה: 11,500, השקעה מקומית נקייה (השקעה במשק): 8,000, מס חברות: 500, מס הכנסה על פרטים: 1,000. ידוע כי הממשלה שילמה למשפחות תשלומי העברה.

מה מהבאים נכון בהתייחס לנתונים המקרו-כלכליים בשנת 2018?

- א. ההשקעה הנקייה של המשק הייתה 2,000 והצריכה הפרטית הייתה 9,000.
- ב. עודף הייבוא היה 6,000 והממשלה שילמה תשלומי העברה בסך 500.
- ג. ההכנסה הלאומית הייתה 14,000 ועודף הייבוא היה 4,000.
- ד. הממשלה שילמה תשלומי העברה בסך 1,500 והצריכה הפרטית הייתה 10,500.
- ה. ההכנסה הלאומית הייתה 14,000.

12. משק סגור נמצא בשיווי משקל באבטלה. ידוע כי פער התוצר עומד על 500 מיליון ש"ח וגובהו של הפער הדפלציוני, ברמת התוצר של תעסוקה מלאה, הוא 200 מיליון ש"ח. כמו כן, ידוע כי במשק זה הביקוש לכסף תלוי ברמת התוצר הלאומי ובשער הריבית, והביקוש להשקעה תלוי בשער הריבית. הממשלה מעוניינת להביא את המשק למצב של שיווי משקל בתעסוקה מלאה על ידי הפעלת מדיניות פיסקאלית טהורה, או פיסקאלית ומוניטארית משולבת. בנסיבות המתוארות, איזה מהמשפטים הבאים הוא הנכון ביותר?

- א. אם כתוצאה מאמצעי המדיניות שהופעלו חלה עלייה בשער הריבית במשק, לא יתכן שהמשק יגיע לתעסוקה מלאה.
- ב. אם הממשלה הגדילה את הצריכה הציבורית בסך 200 מיליון ש"ח מבלי להעלות מיסים, יתכן שהמשק יגיע לשיווי משקל בתעסוקה מלאה.
- ג. אם הממשלה הגדילה את הצריכה הציבורית בסך 200 מיליון ש"ח וגם הגדילה את כמות הכסף במשק, בהכרח תהיה במשק עליית מחירים.
- ד. כדי להגיע לשיווי משקל בתעסוקה מלאה ללא עליית מחירים צריכה הממשלה להגדיל את הצריכה הציבורית בסך העולה על 500 מיליון ש"ח.
- ה. אם ידוע כי הממשלה הגדילה את הצריכה הציבורית וגם את כמות הכסף במשק וכתוצאה משתי הפעולות המשק הגיע לשיווי משקל בתעסוקה מלאה ללא עליית מחירים ושער הריבית ירד, ניתן להסיק כי הגידול בצריכה הציבורית היה בהכרח קטן מ-200 מיליון ש"ח.

13. משק פתוח המקיים משטר של שער חליפין קבוע מצוי בשיווי משקל באבטלה. הניחו כי הביקוש לכסף אינו תלוי בגובה התוצר הלאומי. להלן הנטיות השוליות של המרכיבים השונים בביקוש המצרפי: נטייה שולית לצרוך מתוך ההכנסה הפנויה: 0.6, נטייה שולית להשקיע מתוך התוצר הלאומי: 0.2, נטייה שולית לייבא מתוך התוצר הלאומי: 0.2. המיסים שגובה הממשלה הם בסכום קבוע ואינם תלויים ברמת התוצר הלאומי וגם הייצוא אינו תלוי ברמת התוצר הלאומי. ידוע כי במצב המוצא יש למשק עודף יבוא בסך 5 מיליארד ש"ח. בעקבות עלייה בביקוש העולמי למוצרי הייצוא של המשק, יגדל הייצוא השנה בסכום של מיליארד ש"ח. הניחו כי גם לאחר השינוי עדיין יישאר המשק בשיווי משקל באבטלה. מה תהיה השפעת השינוי על המשק?

- א. עודף הייבוא של המשק יקטן במיליארד ש"ח.
- ב. התוצר הלאומי הנקי של המשק יגדל ב-2.5 מיליארד ש"ח ועודף הייבוא של המשק יקטן ב-500 מיליון ש"ח.
- ג. התוצר הלאומי הנקי של המשק יגדל ב-1.25 מיליארד ש"ח.
- ד. ההשקעה המקומית הנקייה תגדל בפחות מ-250 מיליון ש"ח.
- ה. התוצר הלאומי הנקי של המשק יגדל, אך בפחות מ-2.5 מיליארד ש"ח, משום שהמחירים במשק יעלו.

14. כיום מחזיק הציבור את נכסיו הפיננסיים במזומן ובפיקדונות עו"ש. יחס הרזרבה החוקי של מערכת הבנקים הוא 25% והציבור מעוניין לקיים יחס של 1:2 בין המזומן שבידיו לבין פיקדונות העו"ש שלו. להלן מופיע המאזן המאוחד

של מערכת הבנקים (באלפי ש"ח):

נכסים	התחייבויות
רזרבה 100,000	פיקדונות עו"ש 400,000
הלוואות 300,000	
סה"כ 400,000	סה"כ 400,000

כיום מחזיק הציבור במזומן סכום השווה ל- 200,000 אלפי ש"ח (בהתאם ליחס שהוא מעוניין לקיים). לאחרונה הוציא בנק ישראל הוראות המגבילות את השימוש במזומן, ובעקבות המגבלות הללו חלה ירידה בכמות המזומן שהציבור רוצה להחזיק בידיו ולכן ירד היחס הרצוי בין מזומן לפיקדונות ל- 1:4. הניחו שהבנקים מקיימים תמיד את יחס הרזרבה החוקי והציבור מקיים את היחס הרצוי לו בין מזומן לבין פיקדונות עו"ש.

מה תהיה השפעת השינוי על מערכת הבנקים ועל כמות אמצעי התשלום?

- בסיס הכסף יקטן בשל ירידת הביקוש להחזקת מזומן ולכן תחול ירידה בכמות אמצעי התשלום.
- רזרבות הבנקים יגדלו ב- 100,000 אלפי ש"ח ולכן כמות אמצעי התשלום תגדל ב- 300,000 אלפי ש"ח.
- כמות ההלוואות שנותנת מערכת הבנקים תגדל ב- 50% וכמות אמצעי התשלום תגדל ב- 25%.
- כמות אמצעי התשלום לא תשתנה, רק הרכבה ישתנה - פחות מזומן ויותר פיקדונות עו"ש.
- אילו יחס הרזרבה על פיקדונות עו"ש הנדרש במערכת הבנקים היה גבוה יותר (למשל 50%) היה השינוי (היחסי) בכמות אמצעי התשלום גדול יותר.

15. נתון משק סגור שפועלת בו ממשלה. במצב המוצא המשק מצוי בשיווי משקל בתעסוקה מלאה. ידוע כי הנטייה השולית להשקיע מתוך התוצר הלאומי היא גדולה מאפס וכל רווחי הפירמות מחולקים. הממשלה החליטה לצמצם את הצריכה הציבורית בגודל X מבלי לשנות את גובה המיסים שהיא גובה.

בנסיבות המתוארות, איזה מהמשפטים הבאים הוא הנכון ביותר?

- מאחר שהחיסכון הממשלתי גדל בגודל X, החיסכון של המשפחות חייב לרדת בסכום קטן מ-X.
- מאחר שהחיסכון הממשלתי גדל בגודל X, החיסכון של המשפחות חייב לרדת בגודל X.
- למרות השינוי שחל, המשק יישאר במצב של שיווי משקל בתעסוקה מלאה.
- מאחר שהחיסכון הממשלתי גדל בגודל X, חייב החיסכון של המשפחות לרדת בסכום גדול מ-X.
- אילו השינוי האמור היה קורה כאשר המשק היה במצב המוצא בשיווי משקל באבטלה, היה חל גידול בחיסכון של המשק.

16. במשק סגור ידועים הנתונים הבאים: רמת התוצר הלאומי של שיווי משקל: 4,000, רמת התוצר של תעסוקה מלאה: 3,500. הנטייה השולית להוציא מתוך התוצר הלאומי: 0.8.

בהתייחס לנתונים אלה, איזה מההיגדים הבאים הוא הנכון ביותר?

- א. ברמת התוצר של תעסוקה מלאה קיים פער דפלציוני בגודל 100.
 - ב. ברמת התוצר של תעסוקה מלאה קיים פער אינפלציוני בגודל 100.
 - ג. ברמת התוצר של שיווי משקל קיים פער דפלציוני בגודל 500.
 - ד. ברמת התוצר של תעסוקה מלאה קיים פער אינפלציוני בגודל 500.
 - ה. ברמת התוצר של תעסוקה מלאה קיים פער דפלציוני בגודל 500.
-

17. במשק ידועים הנתונים הבאים: יצוא: 1.2 מיליארד \$, העברות חד צדדיות שנתקבלו: 600 מיליון \$, יבוא: 2.6 מיליארד \$, הלוואות שנתקבלו: 1.4 מיליארד \$, פירעון חובות לחו"ל: 200 מיליון \$, השקעות של תושבי המשק בחו"ל: 300 מיליון \$.

מה מהבאים ניתן להסיק בהתייחס לנתוני מאזן התשלומים בשנה זו?

- א. גירעון בסך 1.4 מיליארד \$ בחשבון הסחורות והשירותים, גירעון בסך 800 מיליון \$ בחשבון השוטר ועלייה של 100 מיליון \$ ביתרות מט"ח של המשק.
 - ב. גירעון בסך 800 מיליון \$ בחשבון הסחורות והשירותים וירידה של 100 מיליון \$ ביתרות מט"ח של המשק.
 - ג. גירעון בסך 800 מיליון \$ בחשבון הסחורות והשירותים ועלייה של 100 מיליון \$ ביתרות מט"ח של המשק.
 - ד. עודף בסך 400 מיליון \$ בחשבון השוטר ועלייה של 100 מיליון \$ ביתרות מט"ח של המשק.
 - ה. גירעון בסך 1.2 מיליארד \$ בחשבון הסחורות והשירותים וירידה של 100 מיליון \$ ביתרות מט"ח של המשק.
-

18. הניחו כי המשק מייצר עגבניות ושימורים של עגבניות. כל הנתונים הם במיליוני ש"ח. במשך השנה האחרונה מכר ענף העגבניות עגבניות בסך 800 לצרכנים פרטיים, לתעשיית השימורים נמכרו עגבניות בסך 600 ויוצאו עגבניות בסך 300. יצרני השימורים מכרו לצרכנים פרטיים שימורי עגבניות בסך 200, לממשלה נמכרו שימורי עגבניות בסך 400 ויוצאו שימורי עגבניות בסך 250. שימורי עגבניות בסך 100 נשארו במלאי של יצרני השימורים. יצרני השימורים השתמשו בתהליך הייצור בחומרים מיובאים בסך 60. לא היה פחת.

בהתייחס לנתונים אלה, איזה מההיגדים הבאים, המתייחסים לגדלים המקרו כלכליים של המשק בשנה האחרונה, הוא הנכון ביותר?

- א. התוצר הלאומי הנקי היה 2.590 מיליארד ש"ח.
- ב. החיסכון של המשק היה 100 מיליון ש"ח.
- ג. עודף הייצוא היה 240 מיליון ש"ח.
- ד. ההשקעה המקומית הנקייה הייתה 40 מיליון ש"ח.
- ה. ההשקעה הנקייה של המשק הייתה 590 מיליון ש"ח.

19. בדרך כלל מקובל להניח את ההנחות הבאות בקשר לפונקציות הצריכה של המשפחות:

פונקציות הצריכה של כל המשפחות הן זהות, הנטייה השולית לצרוך יורדת עם עליית ההכנסה. ברמת הכנסה 0 הצריכה המתוכננת גדולה מאפס.

איזו מהמסקנות הבאות ניתן להסיק על סמך הנחות אלה?

- א. אם תועבר הכנסה ממשפחות עשירות למשפחות עניות, רמת הצריכה הפרטית המתוכננת במשק תקטן.
- ב. בכל רמת הכנסה, הנטייה השולית לצרוך של כל משפחה היא גבוהה מהנטייה הממוצעת לצרוך שלה.
- ג. מס בסכום זהה שיוטל על כל משפחה יביא לירידה זהה בצריכה המתוכננת של כל אחת מהמשפחות.
- ד. אם תועבר הכנסה ממשפחות עשירות למשפחות עניות, רמת הצריכה הפרטית המתוכננת במשק תעלה.
- ה. הנטייה הממוצעת לצרוך של כל משפחה עולה עם עליית ההכנסה.

20. במשק ידועים הנתונים הבאים:

כאשר התוצר הלאומי שווה 0 קיימים בו הביקושים הבאים:

- הצריכה הפרטית המתוכננת: 200

- ההשקעה המקומית המתוכננת: 75

- הצריכה הציבורית המתוכננת: 100

- הייצוא המתוכנן: 200

כמו כן, ידוע כי הנטייה השולית להשקיע מתוך ההכנסה הלאומית היא 0.22, הנטייה השולית לייבא מתוך ההכנסה הלאומית היא 0.2, הנטייה השולית לחסוך מתוך ההכנסה הפנויה היא 0.4, ועל המשפחות מוטל מס הכנסה בשיעור 20%. רמת התוצר הלאומי של תעסוקה מלאה היא 1,500. הניחו כי הביקוש לכסף אינו תלוי ברמת התוצר הלאומי.

בהתייחס לנתונים אלה, איזה מההיגדים הבאים הוא הנכון ביותר?

א. ברמת התוצר הלאומי בה נמצא המשק, רמת הצריכה המתוכננת היא 900.

ב. ברמת התוצר הלאומי של תעסוקה מלאה קיים פער דפלציוני בגובה 350.

ג. ברמת התוצר הלאומי בה נמצא המשק, קיים עודף יבוא בגובה 30 וההשקעה הנקייה של המשק היא 298

ד. ברמת התוצר הלאומי בה נמצא המשק, החיסכון של המשק הוא 328.

ה. ברמת התוצר הלאומי בה נמצא המשק, תקציב הממשלה הוא מאוזן.

התשובות הנכונות:

מספר שאלה	תשובה נכונה	תוכן התשובה הנכונה
1	ג	(ג) מאחר שהמחירים הבינלאומיים של המוצרים בשנה 1 זהים לאלו של שנה 0, חייבת כמות X שתיוצר בשנה 1 להיות גדולה מ- X0 ואילו כמות Y תיוצר בשנה 1 חייבת להיות קטנה מ- Y0.
2	א	(א) הפגיעה החמורה ביותר תהיה בענפים המאופיינים בכך שהביקוש למוצר שהם מייצרים הוא בעל גמישות הכנסה גבוהה.
3	ד	(ד) הסובסידיה עלולה להביא דווקא לעלייה במחירים של המוצרים המסובסדים.
4	ב	(ב) הגידול בכמות הנמכרת של תפוחי עץ יביא לירידה במחירים. הצרכנים ייהנו מכך, אבל ההכנסות של המגדלים עלולות לרדת אם גמישות הביקוש לתפוחי עץ בתחום הרלבנטי היא קטנה מאוד (בערכה המוחלט).
5	ה	(ה) הגידול בייצוא לפי הצעה (II) יהיה בהכרח הגדול ביותר מבין שלוש ההצעות.
6	ג	(ג) המחיר לצרכן של כל מזגני האוויר יישאר ללא שינוי, הכנסות הממשלה יעלו והכמות המיובאת של מזגני אוויר תגדל.
7	ד	(ד) אם המשק מייצר 50,000 יחידות X, מחצית מכמות הפועלים מסוג א' מועסקים בייצור מוצר Y.
8	ב	(ב) אם מחיר ארון הוא 380 ש"ח, הפירמה תייצר חמישה ארונות והרווח החודשי שלה יהיה 250 ש"ח.
9	א	(א) המשק יעדיף לוותר על שדה מסוג א'.
10	ה	(ה) אם ידוע כי הפירמה החליטה לייצר בזמן הקצר, הכמות שהיא מייצרת היא בהכרח שווה או גדולה מ- 25 יחידות X.
11	א	(א) ההשקעה הנקייה של המשק הייתה 2,000 והצריכה הפרטית הייתה 9,000.
12	ה	(ה) אם ידוע כי הממשלה הגדילה את הצריכה הציבורית וגם את כמות הכסף במשק וכתוצאה משתי הפעולות המשק הגיע לשיווי משקל בתעסוקה מלאה ללא עליית מחירים ושער הריבית ירד, ניתן להסיק כי הגידול בצריכה הציבורית היה בהכרח קטן מ- 200 מיליון ש"ח.
13	ב	(ב) התוצר הלאומי הנקי של המשק יגדל ב- 2.5 מיליארד ש"ח ועודף הייבוא של המשק יקטן ב- 500 מיליון ש"ח.
14	ג	(ג) כמות ההלוואות שנותנת מערכת הבנקים תגדל ב- 50% וכמות אמצעי התשלום תגדל ב- 25%.
15	ד	(ד) מאחר שהחיסכון הממשלתי גדל בגודל X, חייב החיסכון של המשפחות לרדת בסכום גדול מ- X.
16	ב	(ב) ברמת התוצר של תעסוקה מלאה קיים פער אינפלציוני בגודל 100.
17	א	(א) גירעון בסך 1.4 מיליארד \$ בחשבון הסחורות והשירותים, גירעון בסך 800 מיליון \$ בחשבון השוטף ועלייה של 100 מיליון \$ ביתרות מט"ח של המשק.
18	ה	(ה) ההשקעה הנקייה של המשק הייתה 590 מיליון ש"ח.

מספר שאלה	תשובה נכונה	תוכן התשובה הנכונה
19	ד	(ד) אם תועבר הכנסה ממשפחות עשירות למשפחות עניות, רמת הצריכה הפרטית המתוכננת במשק תעלה.
20	ג	(ג) ברמת התוצר הלאומי בה נמצא המשק, קיים עודף יבוא בגובה 30 וההשקעה הנקייה של המשק היא 298